

si haec intelligitur praedestinatio incomplete spectata ad gratiam et merita, nego M. Electio spectata complete ut *absoluta consequens voluntas*, qua Deus beneficia supernatura gratiae simul et gloriae vult aliquibus praे aliis, antecedit praedestinationem eorundem beneficiorum, *subdistinguendo M.*, notio electionis est prior, quia minus plena seu constans paucioribus notis, *concedo M.*; praecedit tamquam actus secundum suum terminum ratione distinctus, ex quo intelligatur consequi praedestinatio tamquam actus secundum alium terminum distinctus, *nego M.* Porro quod dicitur: electio est absoluta voluntas aeternae salutis et praedestinatio est voluntas gratiarum ac meritorum, *distinguendo m.* electio adaequate spectata iuxta S. Th. est voluntas gloriae seorsim, et praedestinatio est gratiarum et meritorum, ita ut non includatur in electione tota series beneficiorum supernaturalium, *nego m.* Electio et praedestinatio possunt inadaequate spectari modo illo, quo dicitur, *subdistinguendo m.*, et tum electio a S. Th. umquam docetur praecedere praedestinationem, *nego m.*; et tum electio ad gloriam ex clara S. Th. doctrina aliis locis tradita deberet dici consequens praedestinationem gratiarum et meritorum, *concedo m.*

THESS LXV.

Declaratur sensus Rom. IX.

« In Epistola ad Rom. c. IX. sermo non est de praedestinatione ad gloriam ante prævisa merita; constat enim Apostolum sive in tota oratione sive in singulis incisis non de praedestinatione gloriae per se spectata sermonem habere, sed de gratuita gratia fidei christiana, per quam et in qua Deus (nulla habita ratione generationis carnalis et iustitiae legalis) tum gentes tum singulos homines peccatores ad populum electum accenseret et ad veram iustitiam pervenire voluit. »

Ad declarationem et demonstrationem huius propositionis, sensum qui huic capiti Rom. IX. subsit, assequi conabimur primum ex nexus cum tractatione Apostoli in tota epistola; tum ex generali quadam consideratione ipsius capituli; denique examinando singula difficultiora incisa.

I. Capita IX. X. XI. huius ad Rom. epistolae ultimam partem constituant totius tractationis, quam de supernatura iustificatione tam Iudeorum quam gentium per fidem Iesu Christi Apostolus instituit inde a cap. I. 16. ad c. XI. 36. Iuvat ergo horum trium capitum nexus cum totius epistolae argumento pœ oculis habere ad scopum in his Apostolo propositum et singularum sententiarum genuinum sensum assequendum.

1º Post exordium solito prolixius statuitur propositio praecipuum totius tractationis argumentum complectens. I. 16. 17: « Evangelium... virtus Dei est in salutem omni credenti, Iudeo primum et Graeco. Iustitia enim Dei in eo revelatur ex fide in fidem, sicut scriptum est: iustus autem ex fide vivit. » Hic in una tres comprehenduntur propositiones: a) Evangelium, nova scilicet oeconomia cum omnibus suis doctrinis, institutis, charismatibus virtus Dei est in salutem (tum inchoatam, quæ est iustitia et sanctitas supernaturalis; tum completam, ubi iustitia cumulabitur aeternâ beatitudine). b) Est in salutem Iudeis et gentibus; nulla igitur habetur ratio originis carnalis ex Abraham, vel iustitiae legalis secundum oeconomiam Mosaicam; ad hanc enim salutem et iustificationem coram Deo ius nullum est ex illis privilegiis legalibus. (Haec posterior propositio implicite continetur in reliquis.) Sed c) conditio salutis assequendae est fides; per fidem, per novae oeconomiae susceptionem et in dies perfectiorem pro singulis applicationem iustitia Dei obtinetur, conservatur et perficitur: « iustitia enim Dei in eo (evangelio) revelatur (non sola annuntiatione sed reali exhibitione) ex fide in fidem. »

Demonstrationem et explicationem propositionis Apostolus agreditur:

2º Ostendit imprimis tam gentes quam Iudeos iustitia Dei esse destitutos, et indigos iustificationis. De gentibus quidem demonstratio operosa non erat, eamque summaria vitae publicae et privatae descriptione absolvit. I. 18-32. Prolixius idem de Iudeis prosequitur, qui in ipsis gentis privilegiis, in legis littera, in circumcisione et oeconomia

externa iuxta pharisaica placita suam iustitiam colloca-
bant. Eo tamen Paulus vel ex ipsis Scripturae testimoniis
rem deducit, ut « omne os obstruatur, et subditus fiat
(καὶ ὑπὸδικός γενηται reus convincatur) omnis mundus Deo »
II. 1-III. 19.

3º Post demonstratam reatus gravitatem sicut in gen-
tibus ita etiam in Iudeis, Apostolus descendit ad decla-
randum modum, quo acquiratur vera iustitia coram Deo.
Repetit videlicet et confirmat tria capita doctrinae in pri-
ma propositione comprehensa: a) iustificationem esse repe-
tendam ex redemptione et meritis Iesu Christi, adeoque eam
obtineri per fidem in sanguine ipsius et per susceptionem
sanctificantis oeconomiae Christi; b) nullum vero ius praebere
opera legis; ideo c) hanc iustificationem pertinere ad
omnes credentes, ad gentes aequa ac ad Iudeos III. 20-31.

4º Triplex propositio enuntiata demonstratur ex ipsa
historia fidei, iustitiae, et promissionum Abrahae patris
omnium credentium IV. 1-25.

5º Sequitur brevis descriptio felicitatis, firmissimae
spei et exultationis iustificatorum in fide ex meritis Iesu
Christi. Hic comparatione instituta inter primum Adam
auctorem peccati quo tota humana natura infecta est, et
inter secundum Adam auctorem gratiae et iustificationis,
meriti Christi efficacia ac universalitas declaratur V. 1-21.

6º Status autem gratiae, fidei, et iustitiae in nova oe-
conomia Christi nequaquam est exlex; sed imo fideles ex
servis peccati servi iam facti iustitiae gravissimis obstrin-
guntur officiis verae sanctitatis sectandae VI. 1-23..

7º Connectitur cum praecedenti c. VI. multiplex compa-
ratio inter oeconomiam legis Mosaicae, quae per se specta-
ta infirma erat ad veram iustificationem, et inter efficaciam,
ac felicitatem gratiae in fide christiana cc. VII. VIII.

II. Ventum est ad c. IX, de cuius interpretatione su-
mus solliciti. Descriptio praemissa felicitatis et bonorum
spiritualium, quibus a Deo locupletati sunt filii et heredes
novi Testamenti, convertit mentem cogitationemque Apo-
stoli ad considerandam conditionem populi Israel, fratrum
suorum secundum carnem, qui ab hac felicitate et sanctitate

sunt extores. Quod populus ad quem primum et, ut Iu-
daeis quidem videbatur, unice spectabant promissiones di-
vinae, tandem ab his reperiebatur magnam partem exclusus;
hoc inquam factum Paulus declarat tribus hisce capitu-
bus IX. X. XI. Refellit Iudeorum errorem, quo ratione
generationis ex patriarchis et ratione operum legalium bona
a Deo promissa et iustitiam sibi vindicabant, atque adeo
modum et causas insertionis in populum electum novi Te-
stamenti, et modum iustificationis coram Deo docet esse
ex gratuita gratia Dei per fidem Iesu Christi sine discrimine
Iudeorum ac gentium et sine intuitu operum legis.
Hanc autem ipsam iustificationis et hereditatis N. T. de-
clarationem iam in primo ingressu (I. 16. 17.) velut argu-
mentum suae tractationis Apostolus proposuerat, eamque
deinde incepit expolire c. III. 20-IV. 25. Unde patet, hoc
caput IX. et duo sequentia intime cohaerere cum capitu-
bus III. et IV; reliqua vero (cc. V-VIII.) his ad ampliorem
explicationem oeconomiae gratiae per Redemptorem Iesum
Christum interposita censeri posse. Hic nexus omnino clari-
ssimus si p[re] oculis habeatur, non potest dubitari eundem
esse scopum capituli IX. qui est capitulum III. et IV;
declarationem scilicet gratuitae gratiae fidei et iustificationis
per fidem in oppositione ad privilegia et iura, quae
Iudei ex generatione patriarchali et ex operibus legis sibi
tribuebant. Ductus vero orationis in his capitibus (IX-XI.)
est sequens.

1º Declaratur, filios et heredes promissionum Dei non
esse ex iure naturali sanguinis aut operum, quae sint citra
et extra fidem (1); sed filiationem et ius hereditatis ad
bona promissa esse ex supernaturali vocatione et gratia
gratuita. Ordo hic duplex diversus naturae et gratiae ob
oculos ponitur in typis veteris Testamenti. Isaac scilicet
prae aliis filiis Abraham, et Iacob prae fratre Esau gratuita
electione constituti sunt patriarchae populi Dei IX. 6-13.

(1) De operibus naturalibus et legalibus unice sermo est, non au-
tem de operibus supernaturalibus, quae iam sunt ex gratia et per-
tinent ad ordinem supernaturalis fidei, ante gratiam vero nulla esse
possunt.

2º Haec unius piae alio electio ad gratiam, quomodo sit indebita, ulterius explicatur. Considerantur scilicet homines non modo ante gratiam; sed ad maiorem evidentiam supponitur, quod tamquam fundamentum praemiserat Apostolus c. I. 18. III. 19, omnes esse peccatores et reos coram Deo (cf. Chrysost. in Rom. IX. hom. 16. n. 4.). Hinc quorum miseretur, miseretur non ex debito iustitiae sed ex misericordia, et quos punit, eos punit pro peccatis secundum iustitiam; sicut voluntate consequente quae peccata supponit, etiam malas voluntates hominum ordinat ad manifestationem suae iustitiae puniendo, et suae misericordiae parcendo. Hoc sensu homines quatenus peccatores sunt, et quatenus indigni misericordia ac digni iudicio poenali (Aug. Enchirid. c. 98.), comparantur massae luti in manu figuli. Deus gratia sua indebita praeparavit ex peccatoribus vasa misericordiae (omnes cum effectu vocatos ex Iudeis et gentibus) in gloriam (1); nec tamen ipse aptavit vasa irae in interitum; sed homines (gentiles et maxime Iudeos incredulos) a semet ipsis aptatos sustinuit in multa patientia (benignitate sua ad poenitentiam adducens II. 4-5.), ac tandem voluntate consequente voluit in eis ostendere iram et notam facere potentiam suam IX. 14-29. Ex his iam apparet verissimum, quod animadvertisit s. Chrysostomus (Rom. IX. hom. 16. n. 5.), a Paulo in toto capite voluntatem Dei antecedentem ut omnes salvi fiant, supponi etiam, ubi illam non exprimit. Alia enim est veritas, quod Deus suam gratiam nulli hominum debet, et ad illam neque ex genere carnali neque ex humanis operibus ius oritur, quam veritatem Paulus docet in priori parte capituli IX; et alia est quaestio utrum Deus suam gratiam indebitam omnibus offerat et voluntate antecedente velit eam omnibus dare.

3º Quoad hoc alterum Apostolus post declaratam gratuitatem gratiae quaerit causam *ex parte hominum*, cur alii iique secundum carnem filii patriarcharum, repulsi sint encensu electi populi Dei, et a bonis ei promissis; alii vero iique maximam partem gentiles adoptati sint in populum

(1) « Vasa misericordiae, quae praeparavit in gloriam, quos et vocavit nos, non solum ex Iudeis sed etiam ex gentibus » v. 23. 24,

Dei, et ad ea promissa, nominatim ad iustificationem per venerint. Causam ait esse, quia gentes apprehenderunt iustitiam, *quae ex fide est*; Iudei vero noluerunt fidem Christi amplecti, et sic sectantes iustitiam quasi *ex operibus* (legis) offendunt in lapidem offensionis IX. 30-X. 13.

4º Hinc oritur ultima quaestio, utrum fidem, per quam est adoptio ad populum Dei, et patet via ad iustitiam bona promissa novi Testamenti, Deus ex parte sua omnibus et nominatim etiam Iudeis obtulerit? Hic ergo quaeritur de voluntate Dei antecedente, et Paulus respondet affirmando eius universalitatem tum generatim (« sed non omnes obediunt evangelio... sed dico, numquid non audierunt? et quidem in omnem terram exivit sonus eorum » etc.), tum speciatim quoad Iudeos, de quibus potissimum erat sermo. « Sed dico numquid Israel non cognovit?... Ego ad aemulationem vos adducam in non gentem (provocabo ad fidem per fidem eorum, qui non erant populus meus)... Ad Israel autem dicit, tota die expandi manus meas ad populum non credentem et contradicentem » X. 14-21.

Si agatur de populo in communi: « Deus non repulit plebem suam; » multi enim fidelium et Apostoli ipsi ex Iudeis pervenerunt ad fidem, reliqui ceciderunt quidem incredulitate et obstinatione sua. Et sic, cum illi repulissent evangelium quod voluntate antecedente eis erat destinatum ante gentes, prius gentes pervenerunt ad Ecclesiam: « illorum delicto (*παραπτωματι lapsu*) salus est gentibus, ut illos aemulentur » (*εις το παραχγλωσαι αυτους* ad illos provocando in salutarem aemulationem). Tandem vero cum plenitudo gentium intraverit, omnis Israel salvus fiet XI. 1-16. 24-32.

Si comparatio instituitur inter singulos Iudeos incredulos et inter fideles vocatos ex gentibus: « rami propter incredulitatem fracti sunt; tu autem fide stas; noli altum sapere, sed time... Vide ergo bonitatem et severitatem Dei; in eos quidem qui ceciderunt, severitatem (voluntatis non antecedentis sed consequentis), in te autem bonitatem Dei (voluntatis tum antecedentis tum consequentis), si permanesis in bonitate, alioquin et tu excideris. Sed et illi si non

permanserint in incredulitate, inserentur. » Hic manifestissima est voluntas Dei conditionata tum quoad eos qui vocationem sunt secuti, tum quoad eos qui sua culpa non sunt secuti, atque ideo fides et opera fidei et perseverantia usque ad consecutionem vitae aeternae sunt opus divinae gratiae, sed non sine respectu ad liberam voluntatem, et non sine ipsis voluntatis libera cooperatione; incredulitas vero non solum non est opus Dei, sed est contra praevenientem operationem gratiae XI. 17-23.

Habes ergo ab Apostolo ipso declaratum, quomodo Deus vasa misericordiae praeparaverit in gloriam IX. 23. et quomodo omnia quae dicuntur de excitatione et induratione Pharaonis, de ostensione irae in vasa contumeliae, de excaecatione, de spiritu compunctionis et obscuratione oculorum, ut non videant IX. 17-22. XI. 7-10, intelligenda sint partim de permissione, partim de operatione divinae voluntatis consequentis. (Lege s. Chrysostom. in h. l. hom. 16. n. 8. 9.)

III. Reliquum est, ut singillatim sensum dictorum cap. IX. 6-23. investigemus, quod postquam scopus Apostoli et contextus generatim declaratus est, non magnam amplius habet difficultatem.

Tristitia magna est Paulo, quod ad populum Dei N. T. maximam partem non pertinent Israelitae, quorum tamen tam insignia sunt privilegia, Dei beneficia et promissa v. 1-5.

Verumtamen haec Iudeorum reiectio nihil omnino officit promissionibus factis semini patriarcharum: « non autem quod exciderit verbum Dei. » Hoc explicat Paulus, ut inde magis magisque confirmet id, quod totius partis dogmaticae huius epistole argumentum est princeps; dignitatem scilicet qua quis pertineat ad populum electum, et iustitiam coram Deo non esse ex iure aliquo generationis carnalis vel operum humanorum, sed beneficium gratuitum nullo huiusmodi iure debitum, quale Iudei sibi fingebant. Itaque non excidit verbum Dei, licet, qui secundum carnem erant filii patriarcharum, ex parte maxima exciderint promissionibus factis Israel Dei. Nam ut quis pertineat ad Israel promissionum, ad filios Abrahæ patris creditum,

non sufficit imo neque requiritur generatio carnalis ex patriarchis (cf. IV. 16.); sed quod postulatur, est generatio supernaturalis per verbum Dei. Haec autem non est aliquo iure carnalis generationis vel operum debita, sed mera gratia.

1º Manifestum hoc est ex ipsa historia electionis patriarcharum. De Abraham iam dixerat c. IV; nunc argumentum instituit ex modo electionis filii et nepotis illius. Nullus filiorum Abrahæ, qui secundum leges naturales geniti sunt, computatus est in illo semine, cui factae sunt promissiones, nullus assumptus in progenitorem populi electi V. T.; sed solus Isaac, genitus per miraculum et secundum promissionem supernaturalem, est semen electum. Evidenter ergo haec adoptio ad populum Dei non est ex iure sanguinis, sed ex supernaturali indebito beneficio v. 6-9 (Chrysost. hom. 16. n. 4.).

2º Evidenter adhuc id est in electione Iacob. « Non solum autem illa (Sara), sed et Rebecca ex uno concubitu habens Isaac patris nostri. Cum enim nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent aut mali (ut secundum electionem propositum Dei maneret), non ex operibus sed ex vocante dictum est ei, quia maior serviet minori; sicut scriptum est: Iacob dilexi, Esau autem odio habui. » Sunt duo filii ex uno patre, ex una matre, eodem tempore concepti; iure ergo sanguinis Iacob nullo modo potior est fratre suo Esau; imo hic natu maior in existimatione hominum et ipsis Iacobi (cf. Gen. XXV. 31.) ac patris Isaac (cf. Gen. XXVII.) videtur potioris esse iuris. Nihilominus Deus assumit Iacob ad dignitatem patriarchæ populi electi, et Esau non assumit. Porro haec dignitas Iacobo collata est et Esau negata, cum adhuc essent in utero matris; tum enim dictum est matri: « duae gentes sunt in utero tuo, et duo populi ex ventre tuo dividentur, populusque populum superabit, et maior serviet minori » (populus repraesentatus in patre suo natu maiori serviet populo repraesentato in patre suo natu minori) Gen. XXV. 23.

Quod quidem oraculum *relatum ad gentes futuras* est propheticum; ideo Apostolus subdit continuo promissionis com-

plementum ex historia: « sicut scriptum est (Mal. I. 3.), Iacob dilexi, Esau autem odio habui. » Deus apud Malachiam h. l. exprobrat populo Israel beneficia, quibus ipsum cumulavit p̄ae Idumaeis posteris Esau, nominatim quod ipsum licet ingratum ab exilio iterum restituit, dum Idumaea adhuc iacebat vastata, et Idumaei ob peccata sua perpetuo exterminio devoti erant. « Dilexi vos, dicit Dominus; et dixistis: in quo dilexisti nos? Nonne frater erat Esau Iacob? Et dilexi Iacob, Esau autem odio habui, et posui montes eius in solitudinem... et ego destruam et vocabuntur termini impietatis, et populus cui iratus est Dominus usque in aeternum. Et oculi vestri videbunt, et vos dicetis: magnificetur (magnificus est) (1) Dominus super terminum Israel. »

Relata autem ad ipsos duorum populorum patres verba illa dicta Rebeccae: « duae gentes in utero tuo... et maior serviet minori, » iam continent executionem electionis et collationem dignitatis adimpletam uni p̄ae altero. Unde Paulus appellat id, quod verbo illo Domini statuitur, vocationem Iacob (« ex vocante dictum est ei »), quae locutio in N. T. praesertim in epp. Pauli frequentissima adhibetur numquam de praedestinatione, ut spectatur in aeternitate; sed semper de execuzione in tempore. Igitur neque ulla opera possunt esse fundamentum iuris alicuius, cur debeatur haec dignitas patriarchalis Iacobo vel absolute vel comparate cum Esau; non opera, inquam, iam facta, quae nulla sunt; non opera praevisa, quae adhuc futura non possunt habere rationem meriti, cui in execuzione ipsa reddatur iam praemium, antequam fiant. Reliquum est ergo, ut dicamus, Iacob ad dignitatem patriarchae, cuius posteri essent populus electus veteris Testamenti, assumptum non esse ex aliquo iure debito propter generationem ex patriarcha Isaac, aut propter opera sua aliqua, ut manifesto demonstrat comparatio cum Esau, qui his omnibus ei par et nativitate quodammodo etiam potior erat, nec tamen ad hoc beneficium est electus. Assumptus est igitur Iacob ad dignitatem pa-

(1) יְהָנָה יְגָדֵל LXX. ἐμεγαλυνθῆ χωρίος.

triarchalem ex mera gratuita voluntate Dei ($\pi\rho\theta\varepsilon\sigma\varsigma$), quae *dilectio* simul est *electio*, quatenus spectatur assumptio Iacobi p̄ae fratre suo Esau: « secundum electionem propositum » ή κατ' ἐκλογὴν προθεσμίαν v. 10-13.

Sensus igitur horum commatum 10-13. hic est. Sicut Abraham et Isaac, ita Iacob non iure sanguinis vel operum, sed gratuita Dei benevolentia p̄ae fratre suo Esau constitutus est patriarcha populi electi V. T. Non aliquo iure hoc munus ei debitum fuisse, adhuc manifestius est ex eo, quod Esau sine ulla violatione iuris non est electus ad eandem dignitatem, quamvis in omnibus par esset tum saltem, quando Iacob p̄ae ipso constitutus est patriarcha. Beneficium, ad quod gratuito electus esse dicitur Iacob et non electus Esau, est quidem immediate oeconomia externa, non autem per se gratia pertinens ad sanctificationem, multo vero minus vita aeterna. Id constat ex verbis ipsis, quibus manifestata est electio: « maior serviet minori, » et ex modo, quo Paulus in populo utroque, Israelitis et Idumaeis, predictionem historice completam esse ostendit verbis Malachiae: « Iacob dilexi, Esau autem odio habui. » His enim verbis in priori parte: *Iacob dilexi*, significatur apud prophetam dilectio per beneficia externa populo electo propria et ei collata, quatenus est peculiaris populus Dei; in parte altera: *Esau odio habui*, significatur horum beneficiorum negatio posteris Esau, imo severitas in poenis temporibus ob peccata commissa infligendis usque ad exterminium, cum contra populus electus non obstantibus peccatis semper servatus est et beneficiis cumulatus.

Verumtamen Apostolus hanc gratuitam electionem ad oeconomiam V. T. inducit tamquam argumentum, ex quo concludit arguens ex typo ad antitypum, electionem etiam ad novam oeconomiam et ad bona in ea promissa, nominatim ad iustitiam coram Deo non esse debitam iuri sanguinis et operum humanorum, sed gratuitum supernaturale beneficium, quod Deus vult conferre per fidem Iesu Christi, sicut electionem ad populum V. T. conferebat verbo suo per supernaturalem promissionem et vocationem.

Itaque « secundum electionem propositum Dei » v. 11, ut